

Lahja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniški izredni prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6-60 3-30
četrt leta 3-40 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja redno od „Soče“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pisem ne sprejme ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglasi in poslanice
se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vaeletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računijo po 30 kr. petih vrstah.

Pobiranje užitnine v deželni upravi.

V zadnji številki smo omenili, da v resnici pri nas je dvomljivo, da bi imela dežela s pobiranjem užitnine v svoji upravi kaj dobicka, kajti troški bi bili, kolikor se da presoditi že v hitrici, taki, da bi vse požrli. Krčmarji bi radi tega ne imeli nobenega haska, davčni fiskus pa bi deloval z vsem svojim aparatom gledé na obrtnino in osebno dohodarino. Priobčili smo tudi dopis z Boveskega, v katerem je povedano na kratko, kako sodijo o tem nameravanem pobiranju v gorah.

Isti čas, ko je zagledal omenjeni dopis z našimi opazkami v „Soči“ beli dan, je izšla tudi „Gorica“, v kateri znani Pajerjev poganjat Ernest Klavžar hvalisa na vse pretege pobiranje užitnine v deželni upravi. Pravi, da deželni užitninski urad bode postopal z vso dobrohotnostjo v svojem poslovanju in dovoljeval tiste olajšave, ki so opravljene gledé na obstoječe razmere, da sklep deželnega zbora v tem pogledu je naperjen v korist deželi, občinam in obdačenem ter da ni v škodo obrtnikom. Občinam bi užitninski urad hasnil še posebno, ker bi pobiral in odšteval občinske doklade in davščine na užitnino, ne da bi zahteval kako odškodnino itd., s kratka: Klavžar stoji na stališču Pajerjevem proti ogromnemu drugačnemu mnenju v deželi.

Kot nekaj odgovor na to, oziroma v popolnitev mnenja po Solski dolini na to stran, nam je došel včeraj dopis iz Brd iz roke krčmarja. Glasi se:

V petek je prišla v Kozano četvorica (notar Kavčič, njegov vežbanec, in Cahej kot pocblastenec za dež. odbor s svojim pomočnikom) pobiral od krčmarjev podpise v svrhu pobiranja užitnine v deželni upravi. Omeniti je, da se je Cahej držal, kakor da bi bil on deželni glavar, jako samooblastno in prezirljivo. Četudi je slepil ljudstvo z najlepšimi nadami, ni vlovil vendar nobenega krčmarja na limanice; podpisati se ni hotel nihče, odšla je četvorica proč s „carto bianco“. Ali mislijo

ti gospodje, da smo pri nas v Brdih res tako neumni? In zakaj se krčmarji nismo hoteli podpisati? Evo:

1). V deželnem zboru in odboru imajo večino Lahji, ki bi morebiten dobiček užitnine obrnili na svoj mlin, a mi bi morali svoj denar gledati le od daleč.

2). G. Gorjup je Slovenec, ki podpira slovenske zavode, in ki je žrtvoval že mnogo tisočakov v prid slovenski stvari, zato bi se ga Lahji kot veljaka in mogotca slovenskega radi iznebili ter mu tako napravili morebitno škodo iz zavisti kot Slovencu.

3). Je še-le vprašanje, ali bi res užitnina nesla deželi namišljen dobiček, ker:

a). Bi bilo treba zidati (kakor se je izjavil Cahej) užitninski urad in nastaviti potrebno število užitn. uradnikov in dacarjev, kojim bi se (po izjavi rečenega) še bolje go-dilo nego pod sedanjim gospodarjem! Tak urad in zidanje tega bi morali plačati le z užitnino.

4). Ali je pa občinam potrebno plačevati užitninske uradnike in dacarje, ko so po sedanjih pogodbah dacarji dolžni pobirati občinske naklade na užitnini od krčmarjev in dolžnikov brezplačno? Čemu si delati torej nepotrebne stroške z užitninskimi uradniki, koje bi potem morale plačevati občine?

5). Krčmarji imamo sedaj pod gosp. Gorjupom velike ugodnosti in olajšave, kojih bi potem gotovo ne imeli več.

6). Občine dobivajo od podvzetnika določene odstotke občinske naklade vedno in celo mesečno predplačno, in stavijo same pred dražbo obč. naklade na užitnini vina in mesa povoljne dražbene pogoje. Kako bi bilo pa potem? Župan, ki ima sedaj skoraj edini vir občinskega dohodka užitnino vina in mesa, da zamore nadaljevati občinsko gospodarstvo, bi gotovo več ne dobival tega dohodka tako redno in točno; čakati bi moral, da se ta še-le potirja in potem še-le morda pri italijanskih uradnikih moledovati s klobukom v roki, da bi se mu ta odstela milostno, in se potem še-le zahvaliti. Sedaj je on gospodar, potem bi moral biti hlapec.

tere bi z malo podporo lahko bile odpravljene, njej ne bodo pomagali vsi bližnji njegovi šolski prijatelji. Pri vsem tem pa je sprejela Črnošinskega kot znanca... Saj je čula to ime od svojega moža!

»Nū, prenehaj!« je zaklicala gospā Bijankovičeva svoji hčerki; »bližamo se mestu!«

»A tam je še le prav gladko«, odvrne veselo Marica. Lice je imela razpaljeno, prsi so se ji dvigale od urne hoje.

»Glejte, velmožni gospod, tako dekle imam! Ne uboga pa ne uboga!« In zares, Marica je tirala obroč ter tekla za njim, da je daleč prehitela naša znanca.

»Vi imate dijamant«, reče važno Črnošinski, gladeč si svojo že močno poosivelo brado, »siroto zares, — kakó bridko je pomisliti na to.«

Bijankovičeva ni pričakovala od tujca takih pomolvalnih besed. A on ji jame praviti o rajnem možu, o čudovitih slučajih, ki trgajo vezí najzvestejšega prijateljstva. Ko prideta k nizki hišici, kjer je stanovala udova, in je Črnošinski hotel se posloviti, je bila Bijankovičeva že takó ganjena, da je s solznimi očmi prosila Črnošinskega, naj bi ji skazal čast ter stolp z njo k večerji.

Ukusno oblečen uradnik, z briljantno zapono na vratu, in vse njegovo vedenje se prav nič ni strinjalo z malo, nizko, revno prirejeno sobano. Očividno je bila to soba za goste... Bili so v njej trije stoli, naslonjač in miza, pokrita z zlato obrezanim albumom in knjigami. Bil je to nekaj salon. Toda bila je tu

7). Ako bi bil pod št. 6. navedenim še tako srečen, da bi jo dobil, ali kaj bi se mu lahko zgodilo? Šel bi po ta občinski dohodek, a bi se mu reklo: Vi, župane, ne dobite nič, vaš dohodek je zastran bolnišničnih stroškov zaplenjen od dež. odbora, in župan bi moral iti prazen domov, gledat svojo lačno občinsko blagajnico.

8). Kedo bi županu plačeval brezpotrebne poti za potezanje tega obč. dohodka v mesto ali drugam?

9). Zdi se, da ta zadeva si je v sorodu z „goriskim preprirom“ in s konkurenco novo ustanovljene „Centrifuge“ proti stari goriski posojilnici. Me že razumete? Vseled tega še hoče škodovati G. Gorjupu? In zraven bi bil morda Cahej rad še kak dačni revident!! Tudi ta služba bi ne bila slaba!

Omeniti je, da uprav ti gospodje, ki delujejo sedaj proti G. Gorjupu, so pred dvema letoma pobirali podpise krčmarjev zanj, a sedaj taka sprememba. Zadosti!

Krčmar.

Dopis govori tako jasno, da mu ni kaj pristaviti. Veseli nas pa, da naši ljudje uvidevajo čedalje bolj tiste nezdave razmere, ki vladajo v deželni hiši pod samoderžvom Pajerjevim. Ljudstvo obrača hrbet deželni hiši, ker ve, da od tam, dokler bodo gospodarili v njej Lahji s poganjačem Klavžarjem, nima pričakovati ono tistega, kar mu sicer tiče, ker Lah ne pripozna Slovenca nikjeri v nobenem pogledu za ravnopravnega. Kadar treba kaj dobiti, se deli z dvojno mero: Lahu več, Slovencu manj, kadar treba plačevati, pa besedi „več“ in „manj“ prestavijo tako, da se glasi: Lah „manj“, Slovenec „več“! Ljudstvo uvideva to od dneva do dneva, uvidevajo tudi naši obrtniki-krčmarji, ki so se postavili prav krepko po robu razširjenju laškega uplivanja na svoj stan.

Tu ni nič intriganstva vmes, tu ni govora o kakem lujkanju, marveč dejanske razmere v naši deželi so take, da v predstojećem vprašanju ni mogoče postopati drugače nego so se odločili naši krčmarji.

tudi postelj, in na obrabljene predalniku so bile videti razne prozaične reči za vsakdanjo rabo: pladniki, žlice in priprost lončič z mlekom. Na malih oknih so bile preproste zavese, viseče do tal, — prav kakor v salonu. Takó se ubožana rodbina popenja vedno kvišku, da bi jo spominjala vsaj senca prejšnjega blagostanja na srečne, preminule čase.

Črnošinski je z jednim pogledom opazil vse. Videl je nepokoj vdove, videl, da je hči smuknila skozi vrata in se potem skrivoma posvetovala z materjo. Vedel je, da jima napravljata te skrbi večerja. Opazil je tudi, da v tej domačiji ni redne hišine, ker postarana ženska, ki je naposled prinesla pladnike in jih položila na predalnik, je bila očividno le začasna postrežnica. Toda gospā Bijankovičeva je znala vse pripraviti takó, da njen gost ni čutil onega neprijetnega čutila, ki ga vzbuja revščina. Kaj okusna se mu je zdela pečenka (prinešena brčkone iz gostilnice, ker je prišla že na pol mrzla na mizo) in čaj. Posebno okusen se mu je zdel čaj, katerega je rad imel močno sladkega; toda videl je tudi to, da je za tretji kozarec že zmanjkalo sladkorja...

Marica ni opazila materine zadrege. Z velikimi, črnimi očmi je gledala tujega gosta ter bila trdno prepričana, da si mora takó star gospod smatrati za čast, da dobí tako večerjo! Še steklenico ruma mu je šla sama kupit za celih 35 krajcarjev! In sladkor! Ni opazila, kakó ostro jo opazuje gost z osivelo brado ter se je močno čudila, ko jo je prijel za roko in jo hvalil.

Tako zahteva njihova korist in slovenska čast! Zato po tej poti naprej proti nadvladi Lahov, ki streme po svoji večini v deželni hiši pritiskati Slovence ob tla, kjer koli dobé za to kako priliko.

DOPISI.

V Gorici, dne 23. julija 1900. (Tutti frutti). — V zadnji številki „Slovenke“ je prijel vrli rojak Slavoljub Podslapinsky „Pr. I.“ od 21. pr. m. radi podlistka „Ženitev pri Turkih“, v katerem hvali turško žensko, ki sme obiskovati le svoje sorodnike, ki nima razun domačih ljudi v hiši zlasti z moškimi nikdar nič opraviti, revica še skozi okno ne sme pogledati, ker so v njihovih sobah zabita z mrežo, kakor okna pri katoliških spovednicah itd. Slavoljub Podslapinsky pravi na to: „Zares žalostno je, da se najdejo ljudje s tako priamoženimi mozgani kakor je ta podlistkar „Prim. lista“. Marsikaka neumnost je bila sicer že napisana, kar svet stoji, a take menda vendar še ni bilo čuti, da bi bil kdo primerjal mreže pri oknih turških haremov z mrežami katoliških spovednic. Imenitna paralela! Krasna iznajdba! Gg. uredniki „Pr. I.“ si morajo na vsaki način preskrbeti patent! — Turški harem pa katoliška spovednica! — Dobro jo je povedal Slavoljub Podslapinsky.

„Prim. list“ je navedel za vzgled turška dekleta dalje gledé na ženitev. Pravi, da živi turško dekle, devotka, žena vedno ločena od sveta, popolnoma posebno od drugega spola! — Kako pa naj si razlagamo množično ženstvo? — Dalje kriči: „Gorje nesramnicam! Gorje prešernicam!“ — Vprašal sem nekega svojega prijatelja, kaj da misli o tem. Odgovor: „Prim. list“ je čutil potrebo, obrniti se do svojih najožjih somišljenikov ter jim sub rosa, predpostavši ženski spol v ospredje, pokazati, kaj in kako ne smejo delati. Krivdo zvrča na ženski spol, zato pa mu prav umestno pravi Slavoljub: Ko bi ne bilo grešnikov, bi tudi grešnic ne bilo!

»Vpijanil se je«, si je mislila, »škoda tega sladkorja!«

Pričakovala je namreč, da ga ostane vsaj jeden košček, toda zamán; »velmožni« gospod je v tihi, komaj slišnem razgovoru z materjo vzel še tega poslednjega ter ga namočil v hladnem in ne dovolj sladkem čaju.

»Pojdí spat, moje dete«, reče mati in roka se ji je tresla.

Marica je na to komaj čakala. Radostno je poskočila, priklonila se gostu ter poljubila materin rokó. Iz spalnice se je začulo tiho petje, ki je naposled utihnilo.

»Za Bogá!« reče Bijankovičeva, komaj je hčerka odšla, »kak dolg? — jaz o tem ničesar ne vém.«

»Dá, dolg, velik dolg«, odvrne Črnošinski sedaj še glasneje; »dolg, katerega nisem vtegnil izplačati, dokler je bil vaš mož še živ... Dá, on, vaš Gustav me je rešil! Ne sicer mojega življenja, pač pa nekaj več, moje čast, moje vse... A kar je še važnejše, rešil me je, ter žrtvoval samega sebe. Napravil sem v mladostni lahkomišljenosti nekaj, kar bi me bilo pogubilo za zmiraj... S kesom v srcu vam priznavam to... Imel sem pri sebi tuj denar. Razvnet po igri sem ga zaigral. Gustav me je rešil ter prevzel krivdo náse... in jaz sem bil spoznan nedolžnim, a madež je ostal na njem. Takó je tudi prišlo, da vaš mož ni mogel više, dá, celó zaostal je za drugimi kot nezanesljiv uradnik, jaz pa sem stopal neprestano više v službi.«

(Dalje pride).

Pomladni mraz.

Novela Svetozara Hurbana Vojanskega.

Iz slovenskega prevla Podravski.

—*—

I.

»Ne pade, ne pade!« je klicala s tankim glasom šestnajstletna deklica, poganjaje s paličico kotajoč se bukov obroč, s kakoršnim se navadno zabavajo mali otroci. Prilegala se ji je ta otroška igra, kajti vse njeno vedenje je bilo še otroško. To je priznavala tudi njena mati, korakajoča počasi s priletnim gospodom, oblečenim po najnovšem kroju. Vračali so se domú s kratkega sprehoda. Priletni gospod je prišel popolnoma nepričakovano obiskat vdovo Bijankovič. Bil je bogat in visoko postavljen uradnik v glavnem mestu... Vdova je čula njegovo ime iz ust svojega rajnega moža, ki se je nadejal, da bližnji njegov sošolec ga ne zapusti v nadlogi. Če je nemara poskušal kedaj, okoristiti se s tem prijateljstvom, tega ona ni vedela. Vedela je samo, da pomoči ni bilo od nikoder, in imena bogatega Črnošinskega se ni niti več spominjala, dokler ga ni prečitala na posetnici, katero ji je poslal iz umazane mestne gostilnice z vprašanjem, če smé priti posetit vdovo svojega največjega prijatelja. Vedela je, da sedaj, ko so njenega moža ugonobile nesrečne zadolžbene in nezadolžbene razmere, ka-

Nekaj o nekem znanem nuncu-pravdarju v gorah. Prijatelj piše mej drugim: „Naj povem se neko dogodbo iz zadnjih let.

70 letna ženica pride k svojemu dušnemu pastirju, da bi jo spovedal. Le-ta jo je odpravil brz z besedami: „Vas ne spovem drugače, kakor če mi povrnete 50 gl., za katere sem škodovan, ker niste hoteli prav pričati“.

Zanimiveja bi bila pa ta: nekemu človeku pravi: „Vi bodele pričevali zame“. Mož dvigne: „Kako bodem pričeval, ko ne vem o celi stvari nič. Če postavite mene za pričo, gotovo izgubite pravdo!“ — Ko pride mož v nedeljo k masi, ga g. nunc jednostavno spodi iz cerkve.

Najzanimiveja bi bila pa ta-le: neko družino je naš g. nunc črtil „po katoliško“, kdo vé, zakaj. Kaj si zamisli zvita buča našega maziljenca?

Poslušajte!

V nedeljo pred maso skuha v neki kozici podobni posodi nekaj, česar tukaj ne morem in ne smem povedati, le toliko naj rečem, da je imelo nekam čuden duh. Ko pride gospodinja omenjene družine k masi, pošlje maziljenec cerkovnika v farovž po „balzam“. Cerkovnik prinese „dišavo“, jo nese h klopi tiste žene, ukaže sedeti ženi vstati in „balzamira“ na župnikovo povelje sedež vprito vseh ljudi! Zraven sedela ženska pripomni sicer kisló držečemu se cerkovniku: „Mož, ste li blazen?“, na kar se pa cerkovnik odreže: „Saj vem sam, da sem?“ in opravlja „katoliško opravilo“ dalje. Nadzorovatelj tega velevažnega opravila je bil g. nunc, kateri je pazil izpred oltarja na to, da se je delo pošteno, „katoliško“ opravilo. Ko mu prinese cerkovnik ostali „balzam“ nazaj, ga shrani v oni del omare, kamor se hrani monštranca, kelih in hostije!

Prihodnjič se kaj lepšega. Gospodo krog „Prim. lista“ vprašam: Kdo je kriv, da vera peša, ako se dogajajo v cerkvah take reči?!

Iz Šempasa mi poročajo, da imajo tam 3 župane. Prvi je pl. Monari, postavno izvoljen župan, sicer ne napačen človek, ali, žal, le „slamnat mož“. Drugi je župnik-župan Grča, ki si sedaj hladi svojo klerikalno jezo v Toplicah na Kranjskem, odkoder poroča „Gorici“, da tam je prav lepo in prijetno, ter da ni židov. Šempasci se boje, da bi se Grča ne utopil v toplicah, premišlujejo pa tudi, če ni med njimi kdo, ki bi bil hujski od žida! Tretji župan je pa „Klara“, pri katerem je bil včeraj ples na „katoliški podlagi“ — po sirku nekoč pa „Sodoma in Gomora“, morda v nadomestilo za zamujeno prvo sveto obhajilo letos v Šempasu!!

„Poosebljena nadutost“ in nje trabant sta goreča „Goričana“. To kažeta tudi na zvonaj, in zanimivo ju je videti včasih po Gosposki ulici, kako korakata v kratkih prišledkih drug za drugim v desni roki drže „Gorico“, tako da se vidi „glava“, ter ponosno maháje z njo. Tako kažeta na zvonaj, da sta c. kr. „Goričana“? Kdo ve, kako se sponese taka praksa v Kobaridu?!

Iz Št. Andreža, dne 22. jul. — Gosp. dopisnik iz Št. Andreža je ožigosal z dne 23. pr. m. v cenj „Soči“ prav po pravici nekoliko delovanje našega gosp. župana, kateri hoče postati, kakor se vidi, sam svoj gospod v naši občini, kateremu se mora vse klanjati. Pa menda to ne pojde tako hitro.

Ker se ni oglasil več dosedaj dotični g. dopisnik, da bi se kaj povedal, niti g. župan, da bi se opravičil, na kar ga je pozval g. dopisnik, sem dobil pa jaz malo poguma, ne morebiti, da bi zagovarjal župana, ampak da bi naštel še nekoliko novih grehov.

Torej začnimo!

Dne 23. junija, t. j. tisti dan, ko je izšel omenjeni dopis v „Soči“, so imeli „likof“, ker so pokrili novo cerkov. Namesto da bi g. župan varčeval z občinskim imetjem, posebno sedaj, ko so stroški za cerkev ogromni, je kupil za tisti dan 3 hl vina, da so popivali v novi cerkvi lepo v pozno noč delavci in tudi g. župan z njimi, in so se ga nalezli tudi do dobrega. Naročil je tudi umetne ognje, da je naredil s tem nekoliko več stroškov. Ko je premanjkalo kapljice v cerkvi, so šli se v krčmo in tam bili do 1. popolnoči. (Seveda, kadar je notri župan, nima policijski red nobene veljave, kar je že dokazal g. dopisnik v št. 72. cenj. „Soče“). Od tam pa mesto da bi šli mirno domov (menda jim Božja kapljica v glavi tega ni

dopustila), so se ustavili še pred novo cerkvijo ob 1. uri in pol po polnoči, in tam prepevali, ne ravno preveč lepo, in motili ljudi v spanji. To je kaj lep vzgled mlajšim ljudem, kaj ne, gosp. župan?

Toda pojdivo naprej!

Dne 24. pr. m., to je dan pozneje po zgornjem dogodku, je bila v Št. Andrežu tombola, katero je priredilo tukajšnje bralno in pevsko društvo. Župan ni hotel dovoliti prostora pred cerkvijo, da bi postavili oder za tombolo, kateri so morali potem postaviti na dvorišče g. Jos. Nanut-a. Delal je celo na vse natiine, da bi preprečil tombolo. Šel je k okr. glavarstvu, kjer pa ni dosegel drugega, kakor da je dobil par orožnikov na razpolago. Ne vem, čemu? Zdaj sem že dober, si je mislil, ko imam pri sebi stražo s puško in bajonetom, pa tudi to ni nič pomagalo. Tombola se je vendar vsrila. Toda utihnil je se le tedaj, ko mu je dovolil predsednik društva, da je smel priti na oder v družbi 2 podžupanov. Kako lepo, kaj ne, g. župan? Poprej delati vse mogoče ovire, potem pa se lepo šopiriti na oderu. Hm, to je tudi nekaj: sedeti na oderu. Pa se nekaj o tem. Ko je došlo društvo v začetku nekaj morebitnega dobička od tombole tudi v podporo zidanju nove cerkve, je odklonil g. župan dotično podporo, kar je dal razglasiti v cenj „Soči“. Pozneje pa je zahteval isto zopet, hotel je najbrže s tem poplačati stroške „likofa“ prejšnjega dne? Kakšna doslednost je to?

Še edno hočem povedati. Kakor navadno, so imeli vsako leto fantje na današnjo nedeljo, t. j. prvo nedeljo po cerkvenem shodu, kateri je bil preteklo nedeljo 17. t. m., javni ples. Pretekli teden so prosili fantje g. župana, naj bi jim dovolil tudi letos imeti običajni ples. On jim ga je obljubil. Fantje so na to najeli godbo in s tem imeli tudi stroške, ker celo sam župan je pil s fanti na njih račun. Kako so se pa fantje začudili, ko jim naenkrat pride od županstva odlok, s katerim se jim ne dovoljuje plesa. Dovolil ga pa je „Bralnemu in pevskemu društvu“, katero je najelo za ta ples laško godbo iz Gradišča. In res, danes se pleše v Št. Andrežu na laški takt, in to v društvu, katero bi moralo v prvi vrsti najeti kako narodno ali vsaj vojaško godbo! Bila je navada, da je vprašal župan pri dovolitvi plesov vselej za mnenje podžupanov. Sedaj pa ne, tako, da niti prvi podžupan g. Molar ni o dovolitvi plesa nič vedel. V četrtek je uprašal g. Molar župana, kako je s plesom. Župan je odgovoril, da ni dovolil plesa še nikomu, niti fantom niti društvu. In vendar se danes pleše!

Ogorčenost proti takemu postopanju našega župana je splošna, in to tudi v samem starešinstvu, kjer večina ne odobrava njegovega postopanja. Vsakdo govori, da tako ne sme iti dalje. Bomo videli.

Ako sem Vam zdi, gosp. župan, da je kaj neresničnega, kar sem tukaj povedal, se lahko oglasite. Ali najbolje je, da se potrkate na svoje prsi in rečete: mea culpa — kriv sem! Drugače pa, če boste, Vam naštejem še kakih krasnih cvetk iz Vašega gospodovanja v Štandrežki občini. Za danes naj bode zadosti. Na svidenje!

Z dežele. — V nedeljo 15. t. m. je imelo starešinstvo v Rihemberku sejo, kjer se je mej drugim obravnavalo tudi o kaplanovi biri. Pritožbo je podpisala večina ljudstva, zlasti ubožnejših. Pritožniki so v svoji ulogi izrazili željo, naj bi se to plačevanje razdelilo po davkih, ter naj bi se dotična mera, ki je prevelika, in vsled tega po „pomoti“ tudi gosp. kaplan vsako leto po 5 l. preveč od hiše bere, popravi. Starešinstvo, ki sicer nima navade, kaj posebnega storiti, je baje vendar obljubilo v tem odpomoči.

Plača kaplana je bila pred 100 leti ustanovljena in v vinu izplačevana. Vino je pa seveda sedaj mnogo, dražje in se je tudi teže pridela; torej bi je šlo po sedanji ceni mnogo manj nego takrat. Je pa tudi več hiš, ki plačujejo in delajo vinsko mero, nego jih je bilo v začetku. Iz vsega se razvidi, da je regulacija zelo potrebna.

Sploh pa je skrajni čas, da se vse bire odpravijo, ker jih ni konca ne kraja in pri vsaki je le ljudstvo oskrajeno. Izginili bodo potem tudi skandaleki o jajcih, prešiejih jezikih itd. Služabnik in uradnik delata za gotovo odmerjeno plačilo; isto tako bodi duhovniku. Pravičen in pošten duhovnik bo s tem še bolj zadovoljen, ker se ne mara z zakljem in košem okoli plaziti, a lakomnik se bo takó nikoli sit, in njegovi prostori nikoli polni.

Dostavek. Že pred časom so bili predložili v označeni namen občinarji na starasinstvo prošnjo, katera se glasi:

Slavni občinski očetje!

Že pred več leti so se bili pritožili nekoji občinarji, večji del vbogi, te občine proti krivični odredbi glede plače našega g. kaplana in farnega cerkovnika, in slavnemu starasinstvu je bila dana lepa prilika, to krivično navado kolikor toliko preurediti po deželni postavi. Toda glas siromaka je ostal glas vpijočega v puščavi, nič ni pomagala prošnja revnega kmeta-delavca, ki plačuje hišnega davka 150 kr. ali 3 krone. Nič ni pomagala odredba ces. kr. glavarstva, ki je pred 10 leti zaukazalo, vravnati ti dve plači po postavi, nič ne pomaga tudi to, da ste bili od nas volilcev za to izvoljeni, da bodele vladali po postavi ne pa po mačevsko in paševsko.

Nič ne pomaga to, da nas je največ trtna už pripravila malo da ne na berasko palico. Vzlic vsemu temu, da smo izžemani do kosti, smo morali v teh slabih letih plačevati nekateri, ki imamo hiše po 100 kron vredne, po 5 gl. in še več našemu g. kaplanu, in ker je v celej občini t. j. v fari vsaj 450 hiš, se lahko izračuna, da ta znesek če bi n. p. vsi v denarju plačali, znese okoli 2300 gl. ali 4600 kr., in če mora najrevnejši občinar prispevati k taki ogromni plači jednako z velikim posestnikom, se ne pravi mar to, da se nam niže podpisanim godi v nebo vpijoča krivica?!

Torej, ker smo niže podpisani že dvakrat pred leti prosili, od sedaj naprej pa bode mo zahtevali, ter zahtevamo da naj naši občinski očetje to stvar pretresejo ter naj sklenejo, da se bode od sedaj naprej plačevalo g. kaplana in farnega cerkovnika po postavi.

Niže podpisani ne zahtevajo pa, da bi se ta plača zmanjšala, ne! Lahko jo tudi, če se vam potrebnó zdi, povišate, toda da bi najnižji davkoplačevalec toliko moral plačevati kot veleposestnik, take krivice ne sme v naši občinski hiši več biti. In slednjič, ker je ravno sedaj v naši državi vrvanje plač na dnevnem redu, mislijo niže podpisani, da ne bode napačno, če se naši občinski očetje tudi malo podrezajo, ker mi tudi vemo, kje nas čevlji zuli.

Torej upamo, da našega glasu ne bodele prezirali ter da svojim volilcem ne dopustite več, da se nam bode krivica godila. Torej proč z v nebo vpijočo krivico! Vlada naj postava in pravica. To zahtevamo z vso odločnostjo!!! Sledi nad 40 podpisov.

Iz Prage, 21. julija. (O položaju. — Raznoterosti). — Čudna so pota — ne mislim: previdnosti božje, temveč: avstrijske politike. „Narodni Listy“ so včeraj prinesli z Dunaja telefoniško novico, da ima vlada zopet dva recepta za ozdravljenje bolnih parlamentarnih razmer. Jeden je že stari znanec. Vlada hoče modificirati svoje jezikovne osnove, oziraje se na memoranda nemških in čeških političnih strank. Če se ji ne posreči to, vzame drugi recept. Baš tako kot kaka kmečka ženica, kateri tovaršice iz cele vasi svetujejo, kaj naj „vzame, da bo bolje“. Drugi recept se glasi: Naredimo večino s pomočjo nekaterih strank iz nemške levice. „Öst. Volkszeitung“ pa pripoveduje o tretjem receptu. Vlada baje hoče doseči svoj namen bodisi z voljo in pomočjo velikih parlamentnih strank bodisi proti njim, če bo tega treba. Stališče vlade se baje lahko izreče tako-le: ali, ali. Torej: ali obnovenje delavnosti parlamenta ali — oktrojevanje.

Kakor vidite: brez glave je vse. Danes se hoče tako, jutri tako. Grozen ta kaos, v katerem pa ribarijo jedini klerikalci in fevdalci. Mi imamo vzgled doma. Če pojde tako dalje, se je resno bati, da klerikalizem zadobi vpliv, proti kateremu se bo treba dolgo časa bojevati, ako se ga bomo hoteli otresti. Zato je potreba, da se v Avstriji uredi razmere. Moje mnenje je: državni zbor naj se razpusti, razpišejo naj se nove volitve na podlagi občne, direktne, volilne pravice. Nič ne bo škodovalo, če pridejo še radikalnejši poslanci tja, se vsaj radikalizem poprej poruši in razkadi. Ko ljudstvo zve, kakšne zastopnike ima, že z njimi obratuna, kakor bo potreba. V politiki ni kozocev in prevelikih korakov. Rili bi tudi prenevarni, kajti prevelik korak kamorkoli vzbudi samo upor. Časi revolucij z mečem, puško in barikadami so že davno minuli. L. 1848. se ne povrne več. Začeti se mora pa revolucija duha, revolucija mislij, idej. Proč z

nazadnjaštvom, proč s puhlimi ideali o megleh stvareh, proč s slepo vero v to, česar ni! Engels prav razumno pokazuje, da bi si sovražniki svobode in napredka revolucije prav želeli, kajti na tak način bi se potem najlažje mogli rešiti svojih najnevarnejših nasprotnikov. Sedanji radikalci bodo še bolj silni kot so bili njih predniki. Ali ljudstvo bode pa tudi zavednejše.... Skušnja ga mora poučiti in mu pokazati, po kateri cesti je hoditi. — — —

V Pragi razsaja legar. vročina je uprav neznosna. Pitne vode pa ni. Središče epidemije je na Kral. Vinohradih. V treh hišah v Šlezski ulici je n. pr. danes, kakor poročajo današnji jutranji dnevniki, 8 bolnih za legarjem. Mnenje časopisov je, da Praga premalo pazi na socialne razmere. Mnogokrat je bilo čitati v naprednih časopisih praških, kakor so „Čas“, „Pravo Lidú“, „Samostatnost“, ostrá očitanja proti občinskemu svetu praskemu. In ta očitanja so bila, kakor nam ravno te dni razsajajoča epidemija jasno priča, popolnoma opravičena. Praga nima zdrave pitne vode! Piva najboljšega najdete kolikor komu drago, ali vode ne. In „voda je jedino zdrava in najboljša pijača“. Praga nima ljudske kopeli, kar sedaj vsakdo, zlasti ubogi, prav zelo občutijo. Na Žofinu se morete skopati, ali to stoji najmanj jedno krono. V raznih tzv. plavarnah se tudi morete kopati, ali i te ne zadoščajo, kajti so sorazmerno zelo drage, in pa voda v njih je kalna, motna, nečista. Vltava. Praga, največje slovansko mesto v Avstriji, nima niti jedne občinske javne čitalnice. Praga nima.... Mogel bi naštetí se celo vrsto nedostatkov, katere vidimo v Pragi. Moderno mesto mora biti v istini moderno. Modernost se pa ne javlja v telegrameh, v pozdravih, v deputacijah na parisko razstavo, v poljubih s prezidenti in v hvalospevih na vse možno in nemožno, modernost se javlja v koristnih institucijah. Dr. K. Bücher je v svoji knjigi „Naloge moderne mesta“ jasno pokazal, česa se zahteva od takega. Morebiti opozori sedanja epidemija v Pragi praški mestni zastop, kaj je treba.

Na nekaj morem se ob ti priliki opozoriti. Dr. Podlipný sedaj ve, kakšna je naloga Prage v socialnem oziru, popreje kot župan, kot glavar njeni pa ni hotel nič vedeti. Sedaj je celo preložil neko francosko knjigo, v kateri se razpravlja o socialnih nalogah mest in občin. Popreje kot župan pa je delal tako, kakor bi ne poznal nikakih socialnih nalog v občinah. O dr. Srbu, ki je sedaj župan v Pragi, se ne more reči še nič drugega, nego to, da je sedaj z deputacijo v Parizu, kjer slavi — češko-francosko bratstvo.

Pisocemu to-le mi je še nekaj na srcu. Slovenski časniki namreč poročajo, kadar pišejo o slovanskih razmerah, zelo pristranski. Slabe strani prikrivajo; vede ali ne vede, tega ne vem. In to rodi slabe posledice. Čitatelji so potem napačno poučeni, ne vedo resnice, živé v neresničnih, lažljivih iluzijah.

Moje načelo je: poročati istinito! Čemu zakrivati slabe strani. Na dan z njimi, naj jih ljudje spoznajo, saj jim bo to spoznanje samo koristilo. Dvomim, da je že kdo toliko napisal o Čehih v slovanske časnike, kakor sem jaz. V „Edinosti“ sem pisal o Čehih na Češkem, v „Slov. Listu“ o Čehih na Moravskem, v „Narodu“ in v „Soči“ sem pisal že prav veliko o češkem gibanju. Iz vsega je bilo in je videti, da sem iskren prijatelj naroda češkega, ali prijatelj tak, ki ne hvali samo, temveč tudi graja. Z navedbo tega-le hočem samo preprečiti eventualno mnenje, da sem: „Geist, der stets verneint“, kakor se mi je pred časom že reklo. Istotako pa naj mi ta navedba služi v obrambo pred izvestnimi češkimi prijatelji Slovencev, ki so prav radi, če se Čehi hvali, prav hudi pa, če se jih graja. Čitatelji naj mi teh vrstic ne zamerijo. Pišem, kakor mislim. Včasih se ne morem vzdržati smeha, kadar čitam hvalospeve na razne slovanske narode. Poleg smehu pa mi ti hvalospevi vzbujajo tudi pomilovanje....

Istotako sem poslednjič prav zelo v globini svoje duše pomiloval nekega član-karja v „Edinosti“, ki je pral Rusijo, češ, ni taka kot jo slikajo. S svojim pisanjem je seveda opral ni, podal je le znak svoje velike naivnosti. Jaz sem prijatelj ruskega jezika, prijatelj ruskega naroda tudi, ali ruskemu sistemu, ruski vladi sem pa zakleti nasprotnik. Pri nas se zamešava pojem besed: narod, sistem, vlada. Vsak izobražen človek mora častiti in slaviti Tolstoja, Turgenjeva, Dostojevskega, Nekrasova in celo vrsto podobnih

velikanov duha, vsak izobražen človek mora spoznati in znati veliko važnost znati ruski...

Vsak izobražen pa mora zopet biti nasprotnik sistema, nasprotnik take vlade, kakoršno imajo na Ruskem. Ruski sistem preganja Tolstoj, črta in daja na indeks njegova dela, ruski sistem prepoveduje Fincem govoriti po finski, ruski sistem pa tako zatira Poljake, kakor jih zatira Nemčija. Čitajte samo, kar Tolstoj piše o ruskem sistemu, ali pa čitajte ono, kar so napisali o ruski vladi drugi duševni veliki ruski. Naj nam ne imponuje moč ruskega absolutizma, temveč duh, ideje, naprednost ruskih znamenitih mož. Ne glejmo nobenega naroda, pa bodi slovanski bodi neslovanski, pristransko, vse premočimo tako, kakor zaslužijo. Idelno slovanstvo naj nadomesti praktično slovanstvo! In kaj nas privede k temu? Spoznavajmo slovanske narode od vseh strani, bodimo iskreni Slovenci, v tem bomo pa tudi pravi Slovani.

Domače in razne novice.

Promocija. — Gospod Josip Mlekus, naš rojak in c. kr. policijski koncipist v Trstu, je bil promoviran včeraj ob 12. uri popoldne v slavnostni dvorani c. kr. Karl-Francovega vseučilišča v Gradcu doktorjem obojnega prava. Čestitamo!

Osebnosti. — Namestnik je imenoval zdravstvena koncipista dr. Edvarda Graeffe-a in dr. Avgusta Gregoricha okrajnima zdravnikom, sanitetnega asistenta dr. Valentina Lucasa in zasebnega zdravnika dra. Adama Viktorja Gramaticopula sanitetnima koncipistoma ter zasebnega zdravnika dr. Maksa Majerja sanitetnim koncipistom.

Cesar v Gorici. — Oficijus v „Osserv. Triestino“ in „Triester Zeitung“ je takoj dosegel prvi uspeh. Dr. Pajer je povabil že v petek večje število mož (in kardinala) na praznovanje za priprave v proslavo 400-letnice, ko pride tudi cesar v Gorico. Od Slovencev sta bili navzoči vsega vkupe samo 2 osebi; grof Coronini in dr. Gregorčič, dasi povabljeni, nista došla, da bi bila že pri tej prvi in najvažnejši priliki povzdignila svoj glas proti laski brezobraznosti, ki hoče imeti Slovence edino le za stafažo, drugače pa stisniti jih v kot, da bodo žaljeni in obrčani pri vsakem koraku. Utegnilo bi se celo prigoditi, da bi tudi ob tej priliki napolnili ječe s Slovenci, kakor takrat po umoru cesarice Elizabete. Lahki, ki so zalili habsburško cesarsko hišo in jih je bilo veliko obojenih, so bili vsi pomiloščeni — Slovenci pa so odsedeli svoje ostre kazni, ker so dali duška svojemu avstrijskemu patrijotizmu. — Našim Slovincem bo treba torej paziti pred vsem na to, da jih ne bodo zapirali radi avstrijskega patrijotizma! Prav lahko bi prišlo do tega, ker opraviti imamo z zvitimi sovražniki!

Sprejem cesarja bo najprej na kolodvoru; tu bo imelo vse strogo oficijelno, to je: italijanski značaj, pobarvan od zunaj s črno-zlomitim slepilom. Sprejema na meji dežele se boje, ker tam je preveč vse slovensko.

Za olupšavo kolodvora in mesta bo skrbel poseben odbor, ki šteje 30 članov, med temi od Slovencev samo: dr. Gregorčič, prof. Berbuč in dr. Tonkli. Čudno, da so še tri izvolili?! — Kako bo skrbel ta odbor za olupšavo, si lahko mislimo.

Drugi sprejem bo v glavstavnem poslopiu. Tu se bodo poklanjali cesarju načelniki uradov, dr. Pajer pa predloži cesarju v imenu dežele udanostno adresno; za veliko asistenco bo imel — vse župane dežele...

Tretji del bo — ljudska slavnost. Kakošna bo, ni mogoče še vedeti, ker prireditelji sami so se v temi. A da bi vabili tudi tu Slovence le za stafažo, umeje se samo po sebi.

Dalje se bodo delile spominske svetlinje... Posljejo se tudi vsem tistim plemskim rodbinam, katerih predniki so kakorkoli v zvezi z našo deželo. Imenitno!

80-letni grof Karl Coronini je zložil nemško pesmico, katero tudi vklenejo „v note“. Prigodno pesmico torej tudi že imamo! Mi srečni ljudje! — To je po priliki vse, kar je doslej „gotovega“. — Kardinal Missia hoče imeti tudi sijajno maso, a še ni gotovo, če mu ustrezajo. — Sprožila se je tudi misel za spominek cesarju Maksimilijanu, a jo bo pretehtaval se poseben odbor... Najbrže ne bo nič iz te moke! Večina je tega mnenja, da v dneh revščine in pelagre ne kaže zabijati denarja v kamen.

Torej težka vprašanja! Pač vredna baronsstva, viteztva in „križanja“!

Goriškega Sokola koncert s telovadbo v nedeljo zvečer na prijaznem Caltarinijevem vrtu na Goristoku je prav dobro vspel. Spored je bil prav mnogovrsten in zanimiv. Tamburaske točke „Veseli prijatelji“, koračnica; „U sladkaj sanji“, valček; „Zaljubljen“, romanca; „Prvi poljub“, polka; „Pozdrav mornarjem“, „Domovina moja“, potpourri čeških narodnih; „Na te mislim“, mazurka — so ugajale na sploh ter bile tudi posamezno odobravane. Tamburanje se je priljubilo našemu občinstvu, in tudi res prijetno upliva na človeka, zlasti ako isto izvaja tamburasi tako precizno, kakor vidimo to vselej pri nas pod vodstvom neutrudljivega učitelja g. Sircea. Tamburanje je bilo jako ubrano, in slišalo se je lepo po celem vrtu.

Kar se tiče petja, moramo reči, da napreduje tudi isto v „Sokolu“, žal, le vseh glasov, kakor bi človek hotel, ni vedno na razpolago. V ostalem pa je zadovoljilo tudi petje navzočih občinstvo, ker nekatere točke so res dobro vspele. Le po tej poti naprej! Večkrat že samo povdarjali, da naš „Sokol“ je počel v zadnjih letih temeljiteje se baviti s telovadbo, posebno pa odkar ima priločno telovadnico. Vsepeh ne izostaja, in tako smo videli tudi v nedeljo nastopati 6 čvrstih Sokolov pod vodstvom načelnika Schaupa prav vro na drogu, na bradlji in v skupinah. Telovadba je žela obilo pohvale in v nekaterih hipih občudovanje.

S kratka: Ta domaći „Sokolov“ koncert je skonal prav lepo in tudi z obiskom gleda na čas in na obstoječe razmere moramo biti zadovoljni.

„Sokol“ pa je pokazal o tej priliki z nogo, kako važno društvo je on zlasti za naše srednje stanove v Gorici; zato pa zasluži tudi podpore in izpodbuje v svojem veličnem delovanju.

Rusi v Gorici. — V soboto 21. t. m. so se ustavili v Gorici trije ruski profesorji, potujoč v Italijo. Mudili so se tu le malo ur od enega vlaka do drugega. Vstopivši v restavracijo so izrekli svoje želje v svojem materinem jeziku — in glej, hitro in dobro so bili postreženi. Oni so govorili rusko in naši so jim odgovarjali slovensko. In dobro so se umeli ter dobro imeli! S penicim šampancem so se Rusi posloviili od slovenske Gorice, vidič, da „Slovan povsod brate ima!“ Oni pa, ki tega še niso vedeli, so se prepricali, kako zelo soroden je ruski jezik slovenskemu. Zatorej se ga Slovenci tudi kaj lahko in hitro nauče.

Poštni urad v Sesljanu. — Dne 1. avgusta 1900. se odpre v morskem kopalnici Sesljan (Sistjana) nov poletni poštni urad (za dobo od 1/5. do 30/9. vsakega leta), ki se boče pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica poštne hranilnišnega urada.

Pregledovanje železniške črte: Podbrdo-Gorica. — Včeraj je odšla iz Gorice komisija, katera ima nalogo, pregledati kontno železniško črto: Podbrdo-Gorica. Komisijo vodi namestništveni svetnik Schwarz, gradbeni svetnik Ortman kot zastopnik železniškega ministerstva, dalje zastopniki dežele, trgovske in obrtne zbornice in goriskega mesta, katero zastopa župan dr. Venuti; deželni odbor zastopa dr. Marani. Komisija ima določeno za svoje delovanje 3 dni. Podbrdom se snide komisija z železniškim ministrom pl. Wittekom, svetnikom pl. Wurmbom in gradbenim svetnikom bar. Chavertom, ki v to svrhu obhodi po Bohinjsko dolino.

Proti pelagri. — Prihodnjo nedeljo bode v Gradišču shod, na kojem se bode posvetovalo, s kakimi sredstvi naj se postopa proti pelagri.

Ukredel železniške listke. — Pretekli četrtek je zapazil postaje-načelnik v Pierisu v Furlaniji, da manjkajo listki za vožnjo Pieris-Trst. Prestevši jih, je videl, da mu jih manjka okoli 110, kar stane 250 K. — Brzjaval je o tem v Trbiču, kjer so prijeli nekega mladiča, čegar vozni listek ni imel datuma. Ker je trdil, da mu je izročil listek postajni uslužbenec v Pierisu, so ga prijeli ter peljali v Pieris pred oči tamkajšnjega poštnega uslužbenca ter ga potem zaprli.

Dva otroka zgorela. — V nedeljo okoli 10^{1/2}, ko sta zakonska Zupelo iz Rutarjev bila pri masi v Dolenjah, je začelo goreti v nju hiši, o čemer sta bila takoj obveščena. Doma sta pustila svoja otroka, stara 2 in 4 leta. V nepopisnem strahu radi svojih otrok sta hitela proti domu, da ju rešita. Toda ves trud je bil zaman, ker ni bilo več mogoče potegniti jih iz ognja, v katerem sta poginila. Opekla sta se močno tudi stari oče in teta istih. Kako je nastal ogenj, se ne ve.

Dr. Janez Evangelist Krek v Bolcu. — Predzadnjo nedeljo je bil v Bolcu tisti znameniti shod, kateri je povzročil kaplan Abram, in na kateri je bil povabljen poslanec Krek iz Ljubljane. Shod je bil klavrn, in tisti, ki so se ga udeležili, so ostali prav taki, kakor poprej, zvedeli niso prav nič novega, ker govor dr. Kreka je bil le navadna pusta pridiga. Mi smo bili sicer takoj poudeni, da se je udeležilo po bobnanju kaplana Abrama shoda kakih 70 oseb, da je govoril dr. Krek o nekkih katoliških načelih za javno življenje itd., ali ker so smatrali pravi Bolčanje shod za popolnoma ponesrečen, smo molčali tudi mi in imeli z dr. Krekom toliko usmiljenja, da nismo hoteli povedati v javnosti, da se je prišel dr. Krek na Gorisko blamirat. Znamenje za to je tudi okolnost, da ob klerikalni trobili sta molčali o tem shodu.

Sobotni „Slovenec“ pa nakrat poroča, da shod v Bolcu se je izvršil zelo lepo, da delavsko izobraževalno društvo je imelo lep dan, in da upa, da shod ne ostane brez vidnih uspehov! — Odlikovali so se Ložanje z obilno udeležbo s svojim vrlim županom.

Res je poslušalo nekaj ljudij govor dr. Kreka, moj Bog, saj je bilo poleg le duhovnikov dva najst! ali res je tudi, da se je moral prepričati dr. Krek, da v Bolcu niso preugodna tla za njegove krščansko-socialne nauke. Ljudje so se kmalu navečali dr. Kreka in par drugih podrepuikov,

ter so sli rajši na „liberalni“ ples, kateri je sledil po čitalniški veselici!

Doktor Janez! Dobro naj se Vam godi v sedanjih poletnih vročinah, v kateri Vam privoščimo obilo hlada, ali v interesu Vaše slave pa je, da se na Gorisko ne hodite več — „hladit“!

Ponesrečil se je v Ronkah mladenič Anton Lenardov. Obdelaval je namreč velik kamen, ki pa se mu je zvalil na glavo ter mu jo zdrobil tako, da je takoj umrl.

Stavka. — Te dni so začeli delavci in delavke predilnice v Ronkah stavkati, ker se jim je znižala plača, in to ne v prvo; pred kratkim so jim namreč tudi znižali že itak malo plačo, kar je delavce prisililo, da so se postavili gospodarjem po robu. Delničarji so imeli včeraj v županiji posvetovanje o tej zadevi. Morda se uklonijo pravičnim zahtevam delavcev.

Razgled po svetu.

Istrski deželni zbor. — Včeraj popoldne se je sešel istrski deželni zbor v Kopru. Deželni glavar Campitelli je poudarjal v svojem govoru, da je sedaj tretjič, odkar je sklican deželni zbor izven svojega zakonitega mesta. Vladni zastopnik namestništveni svetnik Fabiani je pozdravil deželni zbor samo laški! Navzočih je bilo 16 poslancev večine, slovenski niso prišli. Izdali pa so tak komuniké:

„Hrvatski in slovenski poslanci istrski so zborovali dne 7. t. m. v Opatiji in sklenili, vstopiti v deželni zbor. To so naznanili ministru predsedniku, izrazivši nado, da se vsaj v najskromnejših mejah zaustoi pravici.“

Tik pred odpranjem zbora so se sešli imenovani poslanci v nedeljo v Kozini in isti dan zvečer zopet v Trstu na posvetovanje.

Danes v ponedeljek zjutraj so razpravljali zopet v Trstu in na podlagi raznih dokazov in ker niti povabil niso prejeli, so spredvideli, da c. kr. vlada v popolnem sporazumljenju s predsednikom deželnega zbora, tem vernim členom deželnozbornske večine, do skrajnosti prezira tudi najskromnejše zahteve. Zato so premenili svoj sklep od 7. t. m. in se odločili za sedaj ne iti v deželni zbor, in sicer toliko časa ne, dokler bo vlada vzdrževala svoje stališče.

Nemški vojakl, namenjeni na Kitajsko, so se peljali v nedeljo dopoldne skozi Inomost v Genovo. V Inomostu jih je pozdravil nadvojvoda Evgen ter jih tudi pogostil. Občinstvo jih je pozdravljalo navdušeno, kakor tudi v Italiji, kjer so dospeli včeraj na svoj cilj, od koder se ukrcajo za pot na Kitajsko.

Boj za volilno pravico v Belgiji. — Generalni svet napredne stranke je sklenil pred dobrim tednom, predminulo soboto, začeti intenzivno agitacijo za občno in jednako volilno pravico. Napredni poslanci bodo zahtevali v najbližjem zasiedanju revizijo § 47. ustave, to je, da naj se uvede občna in jednaka volilna pravica in razmerno zastopanje okrajev in občin ter da naj se odstrani pluralni votum. — Kakor videti, so naprednjaki sklenili podpirati socialno demokracijo, o kateri smo nedavno poročali, kako je nastopila boj za svojo zahtevo: občna, direktna in tajna volilna pravica. Klerikalci so seveda v velikem strahu. Vzdignili so velikanski hrum in sum proti naprednim življenjem. Na dnevnem redu so sumničnja in sumničnja. Njihovi „žurnali“ pišejo o nekem „tajnem načrtu“ glavnega odbora bojevalcev za svoje pravice. Ta boj po mnenju klerikalnih listov ni boj za občno, direktno volilno pravico, temveč za — odstranitev monarhije!! — Kako je že „Slovenec“ sumničil narodno-napredno stranko na Slovenskem? Ni li pisal: da „Avstrijanstva ne mara“! Ali ni skušal na tak podel način škoditi narodno-napredni stranki?!

Kaj se učimo iz tega? Po načih mislih to-le: Klerikalci so povsod isti, povsod porabljajo ista sredstva za doseg svojih namenov. Kakšna so ta sredstva, ali so poštna ali nepoštna, za to klerikalna armada ne vprašuje. V Belgiji isto, isto na Kranjskem, Goriskem, isto v celi Avstriji. Ko vidi, da z razumnimi ljudmi nič ne opravi, skuša jih fanatizovati; ko v ravnem boju nič ne naredi, vzame najgusnejše orožje, samo, da bi dosegla, kar hoče.

Srbski kralj Aleksander zaroben. — Srbski kralj Aleksander se je končno le zarotil. Opetovano je bilo govora, da na tem ali onem dvoru dobi nevesto, ali vse take vesti so bile preklekane nemudoma, ko so prišle v javnost. Sedaj pa se je res zarotil, in sicer doma z gospo Drago Masin, bivšo dvorno damo kraljice Natalije. Zarobenka izhaja iz stare vojvodske rodbine Lunjevcev. Gledé na to zaroben je izdal kralj na narod poseben oklic, v katerem naznanja isto ter stavi v njo najboljše nade za prihodnost, v kateri se hoče posvetiti s trdno voljo blagru naroda!

Srbsko ministerstvo je podalo ostavko; Aleksander jo je sprejel. Vzrok so baje nesporezumljenja med posameznimi ministri, spravlja se pa v dotiko tudi z zaroko kralja!

Vojna na Kitajskem. — Primeru Nemčije, ki je zabranila ondotnemu kitajskemu poslaniku odposiljatev sifriranih brzojavk svoji vladi in domačem oblastim, bodo sledile tudi druge države. One tega do sedaj

niso storile, ker ni še službeno potrjen umor poslanikov v Peking, najbrže pa ukrenejo to pred oficijelno potrditvijo umora. Nemčija se je obrnila prej, nego se je odločila za ta korak, na druge kabinete, ker polaga največjo važnost na to, da ostane v sporazumljenju z ostalimi velevladami. Kar se tiče kitajskega poslanika za Avstro-Ogersko, je stvar taka: Yang-Yii namreč ne reziduje na Dunaju, ampak v Petrogradu, kjer tudi opravlja službo poslanika. — Zdi se, da so velevladi sklenile imenovati nove diplomatske zastopnike za Kitajsko, tim se službeno potrdi umor njihovih poslanikov.

Poznani kitajski državnik Li-Hung-Čang pojde preko Shangaja v Peking; imenovan je pečilskim podkraljem. To službo je opravljal do japonske vojne, po koji je padel v nemilosti. Ker je izvrsten diplomat — pravijo mu kitajski Bismark — in ker pozna razmere jako dobro, je pozvan v prvi vrsti, da dela na sporazumljenju in pomirjenju med raznimi državami. Obljubil je baje angleškemu guvernerju v Hongkongu, da uduši vstajo. Toda v zadnjem času je postal Li-Hung-Čang sumljiv in ne živa več pri tujih prejšnjega zaupanja. Razlog je ta, ker igra v sedanjem času dvojno vlogo.

Avstro-ogerski vojni ladiji: „Cesarica Elizabeta“ in „Aspern“ (na tej ladji je tudi več Slovencev) sti že odpluli na Kitajsko. Tako bo imela Avstro-Ogerska v kitajskem morju s „Zento“ in z „Marijo Terezijo“ 4 vojne ladije. Poveljnikom je imenovan podadmiral Rudolf grof Montecuccoli. — V Shangaj prihajajo neprestano oboroženi Kitajci. Število oboroženih Kitajcev, ki so namenjeni proti Shangaju, znaša okoli 100.000 mož.

V varstvo tujcev je v mestu na razpolago 1.000 prostovoljcev in 400 redarjev. K temu pride še ena nemška, štiri angleske, dve japonski in jedna ameriška vojna ladija. — Belgijski minister za zunanje zadeve je dobil od Šian-lungskega guvernerja poročilo, v katerem pravi, da so bili vsi zunanji poslaniki 20. t. m. še živi; varuje jih kitajska vlada. — Belgijski konzul v Shangaju javlja, da so se razmere na Kitajskem vidno zboljšale. Vlada cesarice-vdove brzda vstase. — V Berlinu se jako skeptično sodi o ameriškega poslanika Congerja poročilu, po katerem poslaniki v Pekingi se živé; tako tudi v Londonu in drugod. — Ameriška vlada pošlje še 4.000 mož. Roat je brzjaval poveljniku 9. polka v Tientsinu, naj poskusi pregovoriti zaveznike k splošnemu prodiranju proti Pekingi.

Ameriški admiral Reney javlja, da pojde 15. avgusta velik oddelek združenih čet proti Pekingi. — Admiral Seymour poroča, da so Kitajci popolnoma zapustili Tientsin in njega okolico. — Rusi so Kitajce pri Blagoveščenk-u popolnoma premagali. Tudi mesto Aigun, ki leži ob reki Amur, so Rusi popolnoma porušili. Ker Kitajci niso bili pripravljeni na napad in se je ta izvršil od ruske strani z veliko hitrostjo in silo, so pobegnili v velikem neredu. 2.000 Kitajcev so Rusi postrelili in jim vzeli 17 topov. — 16. t. m. je dospelo v Tientsin 8.000 japonskih vojakov. — Poljski časniki javljajo, da se nemški vojakl prevažajo tudi po sibirski železnici in da so pred nekaterimi dnevi 3 vlaki, polni nemških vojakov, vozili čez poljsko-rusko mejo.

Kitajsko poslanništvo v Londonu je sporočilo angleškemu ministerstvu za zunanje, da so živi vsi poslanski razun barona Kettererja. Tudi kitajskega cesarja edikt, ki zahtuje ravno isto, je, kakor se javlja iz Shangaja, verodostojen. — Dopisnik lista „Times“ brzjavi, da se je oblastim posrečilo omejiti vstajo in da so kronovine v redni zvezi s Pekingom. — Ruski admiral Skrydlov od-rine s svojim brodom 27. t. m. v kitajsko morje z nalogo, da bombarduje vsa kitajska mesta v slučaju, da so Kitajci ubili ruskega poslanika. — Dopisniki listov „Daily Mail“ in „Daily Express“ potrjujejo, da so tujci v Pekingi umorjeni, toda kitajske oblasti prikrivajo to, da dobi kitajski dvor dovolj časa za beg v Saian-fu. — Združene čete so Tientsin grozno oropale; najbolj divji, so bili Angleži; najbolj taktno pa so se obnašali Japonci. — Francija pošlje na Kitajsko 15.000 mož. Tudi Rusija pošlje večji oddelek. — Pri Tientsinu je bila te dni mala praska med Kitajci na eni, Rusi in Japonci na drugi strani. Japonci so izgubili 8 mož, Rusi jednega. Tudi pri Wei-hei-wei-ju so se udarili Kitajci in Angleži. Ti so one s precejšnjimi izgubami prepodili. — Iz Petrograda javljajo, da kakor hitro pride v Tientsin poveljnik ruskih čet, general Linevit, se začnejo mejnarodne čete pomikati proti Pekingi. — Rusija je mobilizovala prvo in drugo brigado, katerih vsaka obstoja iz 8 polkov, potem prvo in drugo divizijo topničarjev. Vsi odidejo takoj na Kitajsko.

Raznotere. — 2 angleški vojni ladiji, 1 torpedovka in 1 admiralska jahta se nahajajo sedaj v luki v Zadru pod poveljstvom Fisherjev. — Sestanek hrvatskih in slovenskih abiturijentov bo vkljub dosedanjim zaprekam vlade v Zagrebu od 27. do 29. julija. — Iz Ljubna poročajo, da se je podrl v soboto „Turn-tunnel“ krajevne električne zveze. Zasulo je 11 delavcev. — Gledé na politični položaj sodijo, da Jaworski bo poklican v gospodsko zbornico, če ne, hoče vlada z ustanovitvijo češkega vseučilišča na Moravskem pridobiti za to, da bi odnehali gledé na zahteve v jezikovnem vprašanju.

Leto 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
 (nasproti nunski cerkvi)
 priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu
 svojo lastno izdelovalnico umetnih svetil za vsako-
 vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrob-
 nih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno svečo itd.
 vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje
 točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo
 S. el.) tiskarno črk na perilo. (P. el.)

Anton Obidič,
 devljar
 v **Semeniški ulici št. 4**
 v **Gorici,**
 priporoča se
 za **raznovidna naročila po meri**
 za gospe in gospode.
Naročila se izvršuje hitro.

Anton Potatzky v Gorici.
 Na sredi Raštelja 7.
TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.
 Najceneje kupovališče mizarstva in drobnega
 blaga ter tkanin, proje in nitij.
POTREBSČINE
 za pisarnice, kadilce in popotnike.
 Najboljše šivanke za šivalne stroje.
POTREBSČINE
 za krojače in čevljarje.
 Svetilnice. — Rožni venči. — Mašne
 knjižice.
 Mišna obuvaja za vse letne čase.
 Posebnost:
Semena za zelenjave, trave in detelje.
 Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
 krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih
 ter na deželi. 2 35-8

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — **GORICA** — Via Giardino 8
 priporoča
 pristna bela in črna vina
 izvipavskih, furlanskih, briških, dal-
 matijskih in isterskih
 vinogradov.
 Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
 vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrežbo pošteno.

Karol Draščik,
 pekovski mojster in sladničar
 v **Gorici na Kornu št. 8.**
 Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
 birmance, torte i. t. d.
 Priporoča se slavnemu občinstvu za
 mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
 postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Makuc
 mizarški mojster
 v **Solkanu hiš. št. 65.**
 Naznanja mizarškim mojstrom in osta-
 lemu občinstvu, da ima
zalogo vsakovrstnega pohištva
 (moblije). Nadalje ima na prodaj **gole**
 (lajste), **korniče** ter slične izdelke, ob-
 kladke (remeš) domače in ameriške,
 špočete, okraske, **gole korniče**, ele-
 gantno rezljane (vtisnjene).
Vse po najnižjih cenah brez konkurence!

„Krojaška zadruga“
 vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.
 Gosposka ulica št. 7.
Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blagó
 za spomlad in poletni čas, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: **Loden,**
Kamgarn, Cheviot i. dr.
 Krasna izbira volnenin, perkal, Battist, satin, »Voile de Laine«, Zephir i. dr.
 za ženske obleke.
 Priporoča izborna perila, bombažasta in evirnasta, katero prejema iz prvih
 slezkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute,
 bombažaste in evirnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh
 barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike,
 zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.
Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.
Na željo se pošlje tudi uzorce, poštnine preste.

Dobi se povsod
Kalodont
 pripo znano
 najbolje sred-
 stvo za čišče-
 nje zob.

Izšel je ravnokar
 II. zvezek „Svetovne knjižnice“
MARCO VISCONTI
 zgodovinski roman.
 Italijanski napisal **Tommaso Grossi.**
Cena: kron 2-40; po pošti 20 vin. več.
 Razpošilja
„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici
 edino proti povzetju ali naprej poslanim zneskom.
 Na zahtevo pošilja
 „Popis leposlovnih in drugih knjig“ lastne zaloge zastoj in franko.

Nikaka skrivnost ni več

da si vsakdo sam doma napravi brez vsake priprave in težave najfineje
 likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za na-
 praviiti po 5 litrov likerjev: **Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski poli-
 novoc, Češki liker, Kimel** po 80 kr.; **Silvovec, Rum, Češnjavec,**
Alaž, Alpski liker po 85 kr. in **Konjak, Benediktinec, Chartreuse,**
Pilzenski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znamkah ali
 po poštni nakaznici; po poštne povzetju 10 kr. več.
 Vsaki pošiljati pridenem navodilo, kako se napravi liker. Pre-
 prodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina
 Trst — Via Belvedere št. 23.

Kuštrin Anton
 trgovec
 z jedilnim blagom
 Gosposka ulica št. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in
 kolonijalij po jako nizkih cenah.
 Ima zalogo vsakovrstnega olja, na
 vadnega in najfineje vrste »Luka«.
 Razpošilja naročeno blago tudi na
 deželo po pošti od 5 kg. naprej.
 Obljubljuje točno in hitro postrežbo.

Prave in edine želodčne kapljice,

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh
 kapljic je nepre-
 kosljiva. — Te ka-
 pljice **uredijo redno**
prebavljenje, če se
 jih dvakrat na dan
 po jedno žličko
 popije. **Okrepje po-**
stevje, razbremenijo
stomach, da zgina v kratkem času
omotica in živost, lenost (mrtvost).
 Te kapljice tudi storijo, da človek
 raje je. — 9

Cena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih le-
 karnah na svetu. Za naročitev
 in pošiljate po jedino le v le-
 karni

Cristofaletti v Gorici.

Tiskarna ustanovljena leta 1893., je oskrbljena z najmodernejšimi črkami.

„Salonska knjižnica“
 „Slovanska knjižnica“. „Knjižnica za mladino“.
 „Primorec“. „SOČA“. „Kazipol“.

Goriška Tiskarna
 A. GABRŠČEK,

zaloga vsakovrstnih izgotovljenih tiskovin za županstva, cerkvene, šolske in druge urade
 v Gosposki ulici št. 9. v Gorici,
 sprejema naročila za tisek vsakovrstnih tiskovin,
 kakor:

vabila k veselicam in plesom, račune, zavitke in listov-
 ni papir z natisnjeno trdiko za trgovce in zasebnike,
 raznovidne vizitnice s primernimi zavitki in elegant-
 nimi škatlicami.

Tiskovine po vzorcu za zasebnike, urade, društva itd.
 izvršuje točno in natančno po zmerni ceni.

Sledeče tiskovine ima tiskarna izgotovljene v zalogi:

Za županstva: Spisek za volilce, glasovni imenik, kontrolni razkaz
 (za volitve), opravični zapisnik, blagajnični dnevnik (z glavo), sklep
 računa, proračun, domovnica, ubožni list, plačilni nalog, vročilni
 list, razna povelja (k volitvi, k novačenju, v občinski uradi), vabilo
 starešinam k seji (z dnevnim redom in brez njega), pobotnice,
 zapis za mrlcem, izkaze o premembah stanovališča (za vojake), po-
 štni dnevnik, kazenski zapisnik, prošnje za oproščenje vojaščin itd.

Za cerkvene urade: Liber bapt., Liber def., Liber matr., Status anim.,
 Testim. mortis, Testim. matrim., Fides mortis et sepult., Fides matr.,
 Nota pro den. factis (in faciendis), Fides Nativit. et Bapt., Testim.
 status liberi, krstni list, mrtvaški list, pobotnice za obligacije in za
 plače, izkazi umrlih, račun (z raznimi prilogami) itd.

Za šole so v zalogi vse tiskovine v slovenskem, hrv. in ital.
jeziku, kakor razrednice, tednik, oprav. zapisnik itd.

Za sodne urade: opr. zapisnik, zapisnike, vročilne liste, vabila, pla-
 čilne naloge, malotne tožbe, pooblastila, zvrtilne prošnje itd. itd.
Druge naročilo, bodi tiskovine ali iz zaloge se izgotovi v roku
24 ur.

zalogi „Goriške Tiskarne“ A. Gabršček so izšle knjige

„Materino delo za Boga in domovino“. Za Slovence priredil Si-
 mon Gregorčič ml. Cena s poštnino 70 kr.
 „Zgodov. črtice iz poknežene grofije goriške in gradiške“. Spisal
 Simon Rutar. Cena s poštnino 50 kr.
 „Dene slovenskih povelj“. I. knjiga: Črtice iz ruskega, poljskega
 slovaškega in hrvaškega življenja. I. Cena 55 kr. — II. knjiga: Pre-
 vodi iz raznih slovanskih jezikov. — Cena 55 kr.
 Simon Gregorčičeva zbirka pesmi. Cena lični izdaji 30 kr.
 Ant. Funtka izbrane pesmi. Cena lični izdaji 50 kr.
 Pagliaruzzi-Krilanove poezije (dve knjigi) in spisi v prozi.
 Cena vsem snopičem s poštnino 1 gl. 60 kr.
 Anton Klodt „Materin blagoslov“. Cena s poštn. 18 kr.
 „Epizoda iz kulturne zgodovine goriške“, ali košček zgodovine
 goriškega c. kr. gimnazija. Spisal mons. Andr. Marušič. Cena s po-
 štnino 12 kr.
 „Slovanska knjižnica“. Izhajanje je začelo s prvim številom. Do konca leta
 1899 je izšlo 93 snopičev, kateri so deloma še vsi zalogi.
 „Knjižnica za mladino“. Izšlo je 24 snopičev. — Cena vsakemu sno-
 piču je 25 kr.
 „Salonska knjižnica“, za odrasle, začela izhajati začetkom l. 1897.
 I. zvezek „O te ženske!“ stane gl. 1-10. — II. zvezek: „Hamlet“,
 založila v 5 dejanjih, cena 70 kr.
 „Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. 350
 strani velike osmine. Spisal Anton Rudež. Znižana cena gl. 1-30.
 „Bele noči“. Sentimentalen roman. Cena 25 kr.
 „Ben-Hur“, roman iz časov Kristusovih. Angleški spisal L. Wallace,
 poslovenil Podravski. Trdovezan gl. 1-65, mehovezan gl. 1-30.
 „Kako je ravnati z mlekom?“ Slovenskim živinorejcem posebno
 udno: mlekarjski zadrug spisal Milan Ivančič v Tolminu, 1 iztis
 15 kr., 10 iztisov gl. 1.

Na zahtev pošiljamo cenik naših izdaj zastoj!

Trdo vezan
 gl. 1-90.

Ручной

Mehko vezan
 gl. 1-60.

Русско-Словѣнскій Словарь

(Ročni rusko-slovenski slovar)

IN

Kratka slovnica ruskega jezika

(Краткая Грамматика Русскаго Языка)

V kratkem izide »Slovensko-ruski slovar« in »rusko-slovenska slovnica«.